

Swahili

TEXT & FOTO:
Staffan Eng

”Språket växer varje dag”

ANVÄNDNINGEN AV SWAHILI

ökar snabbt. Språket undervisas på allt fler universitet och har blivit officiellt språk i internationella samfund på den afrikanska kontinenten – bland annat Afrikanska unionen.

Swahililäraren Evelyn Maluila tror att intresset för swahili beror på att det finns ett behov av ett afrikanskt språk som förenar.

– Ett gemensamt språk gör det lättare att kommunicera. I Afrika har vi länge använt koloniala språk som engelska, franska och portugisiska. Det som är bra med swahili är att det har afrikanska rötter.

Hon menar också att språkets internationella prägel gör det lättare att lära sig för dem som talar något annat av kontinentens omkring 2 000 språk.

– Swahili har likheter med andra bantuspråk, men det har även många lånord från arabiska och de europeiska kolonialspråken. Ett språk som nästan är internationellt framstår som mera tillgängligt.

Dessutom gynnas swahili enligt Evelyn Maluila av att det spelar en viktig roll som religiöst språk, både inom kristendom och islam.

– Om 30 år tror jag att swahili kommer att vara det dominerande internationella språket i hela Afrika. Språket växer varje dag, och det talas redan i de flesta öst- och sydafrikanska länder.

A portrait of Evelyn Maluila, a woman with dark curly hair, wearing a vibrant pink and purple shawl over a leopard-print dress. She is adorned with multiple necklaces and a headband with a gold ornament. She is smiling and looking towards the camera. The background is a lush green forest.

Evelyn Maluila är universitets- och modersmåls lärare i swahili i Uppsala.

6

|||
LYSSNA!
på swahili:
[spraktidningen.se/
swahili](http://spraktidningen.se/swahili)

fakta om swahili

Språket kan ha upp till 200 miljoner talare och har i flera länder blivit en **SYMBOL** för oberoende.

Antal talare:

Swahili har närmare 20 miljoner modersmålstalare i framför allt Tanzania, Kenya, Demokratiska republiken Kongo och Uganda. Det totala antalet talare är dock betydligt större och uppgår enligt vissa uppskattningar till 200 miljoner talare – något som skulle göra swahili till ett av världens tio mest talade språk. I Sverige finns omkring 1 300 modersmålstalare.

Historia:

Swahili är ett bantuspråk som utvecklades längs Afrikas östkust i kontakten med arabiska köpmän. På 1800-talet gav handelskaravaner och mis-

sionärer språket stor spridning även i inlandet. Så småningom kom swahili att användas i kampen för Kenyas, Ugandas och Tanzanias självständighet och blev därigenom en symbol för kulturellt oberoende.

Alfabet och uttal:

Swahili skrevs ursprungligen med arabiska bokstäver, men använder i dag endast det latinska alfabetet. *Ng'* som i *ng'ombe*, 'ko', betecknar ett vanligt 'ng'-ljud, *ng* som i *ngano* betecknar ett 'ng'-ljud följt av ett *g* och *dh* som i *dhani*, 'tänka', betecknar ett tonande läspjld som i engelskans *they*. Ordens betoning ligger nästan alltid på den näst sista stavelsen.

Grammatik:

Prefix kan användas för att bilda hela fraser. I frasen *ninakupenda*, 'jag tycker om dig', föregås till exempel verbet *penda*, 'tycka om', av prefixen *ni-*, 'jag', *na-*, 'presens', och *ku-*, 'dig'. Prefix markerar även numerus hos substantiv. Andra ord får då samma böjning, som i *wa-tu w-etu wa-le wa-kubwa wa-mekuja*, 'vårt stora folk har kommit', där 'wa-tu' betyder 'människor'.

Sheng:

Förutom ett stort antal dialekter, varav vissa kan räknas som egna språk, har swahili gett upphov till flera hybrid-språk. Ett av de mest populära är *sheng*, en blandning mellan swahili och engelska som började som ungdomsslang i Kenyas huvudstad Nairobi. I dag har *sheng* spridits till fler befolkningsgrupper, inte bara i Kenya utan också i Tanzania och Uganda.

Liten ordlista:

Habari!/Kwaheri! = 'Hej!'/ 'Hej då!'

kitab = 'bok', av arabiskans كتاب, "kitab" – en stor del av ordförrådet består av arabiska lånord

kiswahili = 'swahili', från ett arabiskt uttryck med betydelsen 'från kusten'

hakuna matata = 'inga problem' – en fras som har fått internationellt genomslag genom Disneyfilmen *Lejonkungen*

Haraka haraka haina baraka! = 'Brådska brådska har ingen välsignelse!' – alltså ta det lugnt!